

**Stanowisko Konferencji Episkopatu Polski
w sprawie wykorzystywania seksualnego osób małoletnich
przez niektórych duchownych**

1. Ochrona dzieci i młodzieży niezbywalną częścią misji powierzanej Kościołowi

W ostatnich latach Kościół wstrząsany jest bolesnymi informacjami z kolejnych krajów o wykorzystywaniu seksualnym dzieci i młodzieży przez niektórych duchownych. Przystępstwa te są źródłem głębokiego cierpienia ofiar, które naznacza ich życie, życie ich rodzin oraz wspólnot kościelnych. Cierpienie to jest „skargą, która wznosi się do nieba (...), a która przez długi czas była ignorowana, ukrywana lub wyciszana” (Papież Franciszek, *List do Ludu Bożego*, 18.08.2018). Przystępstwa te „przysłoniły blask Ewangelii takim mrokiem, jakiego nie znały nawet wieki prześladowań” (Benedykt XVI, *List do katolików w Irlandii*, 19.03.2010). Dla wielu wiernych, szczególnie dla młodych, którzy szczerze szukają Boga, skandale seksualne z udziałem duchownych stają się ciężką próbą wiary i powodem do wielkiego zgorszenia.

W tej bolesnej sytuacji papież Franciszek, kontynuując linię wyznaczoną przez św. Jana Pawła II i Benedykta XVI, skierował list do Ludu Bożego. Wzywa w nim do rozliczenia się ze złem wykorzystywania seksualnego małoletnich i ukarania winnych, do współczucia wobec ofiar, podjęcia wzmożonych wysiłków, by zapewnić ochronę dzieciom i młodzieży oraz wzywa do nawrócenia, modlitwy i pokuty w intencji ofiar wszelkiego rodzaju nadużyć: „Zachęcam cały święty wierny lud Boży do modlitwy pokutnej i postu, zgodnie z poleceniem Pana, który rozbudza nasze sumienia, naszą solidarność i nasze zaangażowanie na rzecz kultury ochrony, oraz mówienia «nigdy więcej» wszelkim rodzajom i formom nadużyć” (Papież Franciszek, *List do Ludu Bożego*, 18.08.2018). Celem tego zdecydowanego wysiłku podjętego z „jasnością i determinacją” jest odnowienie misji Kościoła we współczesnym świecie (por. św. Jan Paweł II, *Przemówienie do kardynałów amerykańskich*, 23.04.2001). W tym duchu pragnie działać coraz skuteczniej również Kościół w Polsce, aby bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, zgodnie z wolą Pana, stało się priorytetem dla wszystkich środowisk i rodzin.

2. Mamy zdecydowaną wolę oczyszczenia z grzechu i przystępstwa nadużyć

Stwierdzamy ze smutkiem, że również w Polsce miały miejsce sytuacje seksualnego wykorzystywania dzieci i młodzieży przez niektórych duchownych i osoby zaangażowane w Kościele. Powtarzamy za Papieżem Franciszkiem: „ból [dzieci i młodzieży], oraz ból ich

rodzin, jest naszym bólem”. Aby dobrze rozpoznać przyczyny tych czynów i ocenić ich skalę, rozpoczęliśmy zbieranie potrzebnych danych.

Mamy świadomość, że problem nadużyć seksualnych istnieje w wielu środowiskach, w tym także w rodzinach. Kiedy jednak pojawia się on wśród duchownych, staje się źródłem szczególnego zgorzienia. Rozczarowanie i oburzenie jest tym większe i boleśniejsze, że dzieci zamiast troskliwej miłości i towarzyszenia w szukaniu bliskości Jezusa doświadczają przemocy i brutalnego odarcia z godności dziecka.

Wierny słowom Chrystusa, Kościół od początku uznawał takie zachowania za wyjątkowo ciężki grzech, bo „kto by się stał powodem grzechu dla jednego z tych małych, którzy wierzą we Mnie, temu byłoby lepiej kamień młyński zawiesić u szyi i utopić go w głębi morza. Biada światu z powodu zgorzeń! (...) Biada człowiekowi przez którego dokonuje się zgorzienie” (Mt 18, 6-7).

Przepraszamy Boga, ofiary wykorzystania, ich rodziny i wspólnotę Kościoła za wszystkie krzywdy wyrządzone dzieciom i ludziom młodym oraz ich bliskim przez duchownych, osoby konsekrowane i świeckich pracowników kościelnych. Prosimy Pana, aby dał nam światło, siłę i odwagę, by stanowczo zwalczać zepsucie moralne i duchowe, które jest zasadniczym źródłem wykorzystania seksualnego małoletnich. Prosimy Pana, by dał skuteczność naszym wysiłkom tworzenia w Kościele środowiska otwartego i przyjaznego dzieciom i młodzieży.

3. Budowanie bezpiecznego środowiska dla dzieci i młodzieży

Episkopat Polski od szeregu lat podejmuje działania, których celem jest wyeliminowanie tych przestępstw wśród duchownych. W ścisłej jedności z papieżami Benedyktem XVI i Franciszkiem zostały opracowane zasady reagowania na zło. Każdy sygnał o ewentualnych czynach przestępczych jest obejmowany dochodzeniem wstępnym, a w przypadku potwierdzenia ich prawdopodobieństwa informowana jest Stolica Apostolska i prokuratura.

Prosimy osoby pokrzywdzone przez duchownych, aby zgłaszały doznaną krzywdę do przełożonych kościelnych oraz do odpowiednich organów państwowych. „Pokornie należy się z naszej strony każdej z nich i ich rodzinom nasza wdzięczność za wielką odwagę rzucania światła Chrystusa nad złem seksualnego wykorzystania nieletnich” (Papież

Franciszek, *Przemówienie na spotkaniu z biskupami przybyłymi na Światowe Spotkanie Rodzin*, 27.09.2015).

W każdej diecezji i w wielu prowincjach zakonnych został wyznaczony delegat, który został odpowiednio przeszkolony przez działające od 2014 roku Centrum Ochrony Dziecka i jest upoważniony do przyjmowania zgłoszeń o wykorzystaniu seksualnym małoletnich przez osobę duchowną. Ma też pomóc ofierze wykorzystania w otrzymaniu wsparcia psychologicznego, prawnego i duszpasterskiego. W ten sposób chcemy pomagać pokrzywdzonym w podjęciu kroków potrzebnych do przewycięzania skutków doznanej krzywdy.

Ponadto od pięciu lat koordynator ds. ochrony dzieci i młodzieży powołany przez Konferencję Episkopatu Polski organizuje liczne szkolenia dla duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego, które powoli, ale skutecznie wpływają na zmianę postaw i świadomości. Przygotowujemy w diecezjach i w zakonach oraz zgromadzeniach zakonnych także system prewencji, który ma pomóc ochronić dzieci i młodzież przed potencjalnym wykorzystaniem seksualnym. Pragniemy, by wspólnoty kościelne były bezpiecznym miejscem dla dzieci i młodzieży, by ich bezpieczeństwo stało się priorytetem dla całego społeczeństwa. Przy okazji zwracamy się z apelem do wszystkich, od których to zależy, o skuteczne zwalczanie zagrożeń dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza w przestrzeni Internetu.

Zwracamy też coraz większą uwagę na formację ludzką i duchową w seminariach oraz na formację kapłańską. W tym celu już od kilku lat prowadzi się kształcenie dla wychowawców w seminariach duchownych, aby kompetentnie pracowali nad formacją przyszłych kapłanów, nie dopuszczając, aby w szeregach duchowieństwa znalazły się osoby niedojrzałe, niezdolne do wierności złożonym ślubom i przyrzeczeniom.

4. Wzywamy do działania, do modlitwy i pokuty

Aby podejmowane działania mogły przynieść spodziewane owoce oczyszczenia i budowania kultury ukierunkowanej na prawdziwe dobro dzieci i młodzieży, trzeba zjednoczyć wysiłki wszystkich członków wspólnoty Kościoła, aby uczyć się rozpoznać i eliminować gdzie tylko to możliwe te wszystkie czynniki, które sprzyjają przestępstwu. Apelujemy do wychowawców i opiekunów dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach oraz w zakładach opiekuńczo-wychowawczych o zdobywanie odpowiedniej wiedzy i umiejętności, by nie

czekając na konieczne regulacje prawne wszystkie placówki prowadzone przez Kościół stały się pionierami prewencji. Taki sam apel kierujemy do odpowiedzialnych za ruchy katolickie i organizacje młodzieżowe.

Prosimy wiernych świeckich, kapłanów, osoby konsekrowane oraz członków zakonów kontemplacyjnych o wzmożoną modlitwę i pokutę w intencji ofiar wykorzystania seksualnego i ich rodzin; za osoby duchowne żyjące niemoralnie i wyrządzające krzywdę dzieciom i młodzieży, a także za ludzi, których gorszące czyny księży głęboko ranią. Zgodnie z postanowieniem Konferencji Episkopatu Polski pierwszy piątek Wielkiego Postu będzie odtąd dniem modlitwy wynagradzającej oraz postu we wszystkich naszych diecezjach. Szczególnej pamięci polecamy Ojca świętego, biskupów i prezbiterów, angażujących się szczerze i gorliwie w służbę Kościołowi, w których bardzo boleśnie uderza zepsucie i niemoralność ich współbraci.

Niech szczerza modlitwa, ofiarowana w tej intencji wyrzeczenie i pokuta oraz hojna jałmużna udzielana ubogim otwiera nasze serca na ducha autentycznego nawrócenia, byśmy żyli w zgodzie i miłości ze wszystkimi ludźmi dobrej woli i walczyli z wszelkimi nadużyciami władzy, seksualności i sumienia, we wszystkich środowiskach, szczególnie zaś we wspólnotach kościelnych, w których żyją i wzrastają dzieci (por. Papież Franciszek, *List do Ludu Bożego*, 18.08.2018). Równocześnie dziękujemy wszystkim, którzy w trosce o świętość Kościoła i Jego pasterzy, z odwagą ujawniają grzech i przestępstwo nadużyć. Wdzięczni jesteśmy za modlitwę wynagradzającą podejmowaną w duchu pokuty.

5. Słowo do sprawców

Kończąc pragniemy zwrócić się do wszystkich sprawców, którzy swoje zaangażowanie w Kościele wykorzystali do przestępczych czynów. Chcemy to uczynić nawiązując do słów Listu pasterskiego papieża Benedykta XVI do katolików Irlandii (19.03.2010).

W posłuszeństwie słowom Ewangelii o wyzwalającej mocy prawdy, w imieniu ludu Bożego zranionego waszymi czynami mówimy wam szczerze, że zdradziliście niewinnych młodych ludzi oraz ich rodziców, którzy pokładali w was zaufanie. Utraciliście szacunek społeczności i okryliście wstydem i hańbą waszych współbraci. A ci wśród was, którzy są kapłanami, zbezczęścili świętość sakramentu święceń, w którym Chrystus uobecnia się w nas i w naszych

uczynkach. Ogromną krzywdę wyrządziliście ofiarom i naraziliście na wielką szkodę Kościoła oraz społeczny obraz kapłaństwa i życia zakonnego.

Wzywamy was do rachunku sumienia, do uznania waszej odpowiedzialności za popełnione grzechy i do pokornego wyrażenia żalu. Szczery żal otwiera drzwi Bożemu przebaczeniu i łasce prawdziwej poprawy. Ofiarując modlitwy i pokuty za tych, których skrzywdziliście, sami powinniście starać się odpokutować za swoje czyny. Zbawcza ofiara Chrystusa ma moc przebaczenia nawet najcięższych grzechów i wydobycia dobra nawet z najstraszniejszego zła. Jednocześnie sprawiedliwość Boga wymaga, byśmy zdali sprawę z naszych uczynków, niczego nie ukrywając. Uznajcie otwarcie waszą winę, spełnijcie wymogi sprawiedliwości, ale nie traćcie nadziei na Boże miłosierdzie.

6. Zakończenie

Niech Maryja, Matka Pięknej Miłości, wyprasza nam u swojego Syna łaskę, byśmy w obliczu zgorszenia, jakie płynie ze strony niektórych osób duchownych mogli wyrazić nasz szczery żal i zdecydowanie w odważnej walce z każdym rodzajem krzywdy wyrządzanej dzieciom i młodzieży. Nie zapominajmy wypraszać nawrócenie dla sprawców tych krzywd. Prośmy też w intencji całego Kościoła, zarówno duchownych jak i świeckich, o ducha jedności i chrześcijańskiej miłości bliźniego. Niech umacnia nas przykład i wstawiennictwo kapłanów męczenników, którzy oddali życie w obronie godności człowieka.

Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
Zebrani na 381. Zebraniu Plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski

Jasna Góra, 19 listopada 2018 r.